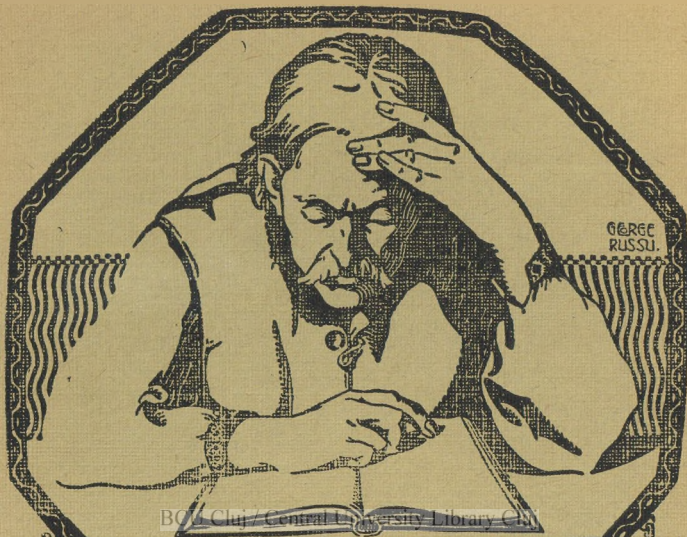

133502

BOY Cluj / Central Library

BIBLIOTECA POPORALĂ
A ASOCIAȚIUNII

An. III.

Nr. 28.

Cântece din bătrâni

de

Vasile Alexandri.

Cartea II.

SIBIIU, IUNIE, 1913.

Apare la sfârșitul fiecărei luni. • Abonamentul pe un an: 2 Cor.

Prețul 80 bani.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

— :: apare odată pe lună : —
sub îngrijirea secretarului

OCTAVIAN C. TĂSLĂUANU,

red. resp.

In lunile de vară, Iulie și August «Biblioteca poporală a Asociațiunii» nu apare. In locul acestor broșuri membrii ajutători ai «Asociațiunii», primesc, în luna lui Decembrie,

== Calendarul Asociațiunii. ==

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Membrii ajutători ai «Asociațiunii» primesc, așadar, zece broșuri și un Calendar în fiecare an.

Membru ajutător al «Asociațiunii» se face acela, care plătește înainte, la începutul fiecărui an, o taxă de cel puțin 2 cor.

Taxa de membru ajutător se plătește la *agen-tura* «Asociațiunii» din sat sau de-adreptul la «Biroul Asociațiunii» în Sibiu (ungurește: Nagyszeben), Strada Șaguna Nr. 6, sau la despăr-țământul «Asociațiunii».

282415

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII.

Cântece din bătrâni

de

V. Alecsandri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cartea nr. II
BCU Cluj-Napoca

RBCFG201503113

SIBIIU.

Editura „Asociațiiunii“.

1913.

133502

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Vasile Alexandri.

Cucul și Turturica.¹

Cucul:

Dulce turturică,
Dalbă păsărică!
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim
La nouri, la soare,
În frunzi la răcoare,
La stele, la lună
Cântând împreună.

Turturica:

Pentru dumneata
Eu n'aș zice ba;
Dar zic și zic ba
Pentru maica ta
Că-i bănuitoare
Și fermecătoare,
Ea mi-a bănuî
De te-oiu prea iubî
Și m'a fermecă
De te-oiu desmierdă.

---

¹ Turturica figurează adesea în cântecele populare ca simbol de iubire și de credință. Cucul, asemenea în crederea Românului, e o pasăre misterioasă ce are tainice legături cu soarta omului. Glasul său menește a bine când răsună de-a dreapta auzului, și, din potrivă, menește a rău când răsună în stânga.

Cucul :

Dragă turturică,
 Pasăre dălbică,
 Nu-mi fii dușmănică,
 Vara că ne 'ndeamnă
 Și frunza ne cheamă
 Să ne drăgostim
 Și să ne iubim.

Turturica :

Ba, cucule, ba,
 Nu te-oiu ascultă.
 Dă-mi tu bună pace
 Că, zău, m'oiu preface
 Azimioară 'n vatră
 Cu lacrimi udată,
 Și de foc uscată
 De toți lepădată.

Cucul :

Ori-cum te-i preface
 Tot nu ți-oiu dà pace
 Că și eu m'oiu face
 Un mic vătrărel,
 Frumos, subțirel
 Și 'n foc oiu întră
 De te-oiu sărută,
 Și te-oiu coperi,
 De foc te-oiu ferì

Incât chiar de silă
 Dacă nu de milă
 Tu me-i îndrăgi
 Și ne vom iubi.

Turturica :

Eu n'aș zice ba
 Pentru dumneata,
 Dar cumplit mi-e teamă
 De cumplita-ți mamă
 Că-i bănuitoare
 Și fermecătoare.
 Decât m'a muștră
 Că te-oiu desmierdă
 Și mi-a bănuî
 Că te-oiu prea iubi,
 M'oiu face mai bine,
 Ca să scap de tine,
 Trestioară 'n baltă
 Subțire și 'naltă.

Cucul :

Ori-cum te-i preface,
 Tot nu ți-oiu dà pace
 Că și eu m'oiu face
 Un mic ciobănaș
 Din fluer doinaș.
 Ș'oiu cătă prin baltă
 O trestie 'naltă,
 Și cât te-oiu vedeà

Pe loc te-oi tăeà
 Și 'n tine-oiu cântà
 Și te-oiu sărutà.

Turturica :

Ba, cucule, ba,
 Nu te-oiu ascultà,
 Porumbacule,
 Frumușelule,
 Pestrisorule,
 Drăgușorule,
 Știu că mi-ar fi bine
 Să fiu tot cu tine,
 Dar maică-ta'i rea,
 Și decât cu ea
 M'oiu face mai bine
 Cu gândul la tine
 Iconiță mică
 Intr'o biserică.

Cucul :

Ori-cum te-i preface
 Tot nu ți-oiu dà pace,
 Că și eu m'oiu face
 Un mic dăscălaș
 La cel sfânt locaș.
 Și pe la icoane,
 Oiu duce plocoane,
 Și m'oiu închinà
 Și le-oiu sărutà

De luni care pică
 Până duminică.
 Iar când te-oiu zări
 Astfel ți-oiu grăi:
 „Sfântă iconică,
 Fă-te păsărică
 Ca să ne iubim
 Să ne drăgostim
 La nouri, la soare,
 In frunzi la răcoare,
 La stele, la lună
 In veci împreună!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Balaurul.¹

La mijlocul drumului,
 La puțul porumbului
 Văzuiu floarea câmpului,
 Dar nu-i floarea câmpului

¹ Românii au multe credințe în privirea șerpilor, unele întemeiate pe ispită, altele născute din închipuire. Așa găsim în poveștile și în baladele lor niște ființe fantastice sub nume de balauri cari au trup de șarpe și graiu omenesc, și cari când se luptă cu vitejii Feți-frumoși, se lovesc cu ei în buzdugane, iar când alung vre-o pradă, o alung cu o falcă 'n cer și cu una în pământ. Inșă ei sunt totdeauna învinși de cătră Feți-frumoși și tăiați în multe bucăți care cearcă a se împreună până ce asfințește soarele.

Și-i chiar ochiul șarpelui,
 Șarpe lung cu ochii verzi,
 Nici să-l vezi nici să-l vizezi.
 Cel balaur din păcate
 Inghițise jumătate
 Trup cu arme ferecate,
 Trupușor de voinicel
 Ce strigă mereu din el:
 „Sai, bădiță ortomane
 Că m'ajunge la ciolane!
 Sai, bădiță, de mă scoate
 Că m'apuc fiori de moarte!“
 Iată 'n lungul drumului,
 La puțul porumbului
 Că veniă, mări, veniă
 Pe balaur de 'ntâlniă
 Un viteaz de ortoman
 Pe-un cal negru dobrogean:
 „Măi balaur! strigă el,
 Lasă trupul tinerel
 Că te curm pe jumătate
 Să-mi răscumpăr din păcate.
 Șarpele se svârcoliă
 Și cu șapte limbi grăiă:
     „Ortomane
     Hoțomane!
     Bateți negrul
     Pe de 'ntregul
 Și te dū și fugi de mine

Că nu-i bine nici de tine.
 — Șerpuliță,
 Dinți de criță,
 Am un paloș de oțel,
 Lasă trupul tinereț.
 — Tae-mă, nu mă tăeă,
 Nu mă las de prada mea,
 Țst copil chiar din pruncie
 Maica sa mi l-a dat mie
 Că ades îl blăstămă
 Și-i ziceă când îl culcă:
 Culcă-te, alină-te
 Șearpele sugă-mi-te!“
 Cel viteaz de ortoman
 Isbiă negrul dobrogean
 Și cu pala lui cea nouă
 Pe bălaur tăiă 'n două.
 Apoi trupul înghițit,
 Plin de rane, otrăvit,
 El în cârcă-l ridică,
 Sus, la stână se urcă
 Și în lapte mi-l scaldă,
 De venin îl curăță
 Și cu viață 'l dăruia.
 Apoi, mări, cât trăiă
 Frați de cruce se prindeă
 Și 'mpreună voiniceă
 Pe balauri de stârpeă!

Erculean.¹

Plecat-au în zori
 Trei surori la flori.
 Sora cea mai mare
 S'a dus în spre mare,
 Sora cea mezină
 Pe mal, în grădină,
 Sora cea mai mică
 Și mai sălbătică
 S'a dus, mări, dus
 Pe Cerna în sus.
 Iar în urma lor
 Mulți voinici cu dor
 S'au luat cântând
 S'au venit plângând.
 Iată-un căpitan
 Căpitan Râmlean,
 Că mi se ivește
 Pe mal se oprește,
 Cu Cerna grăește:
 „Neră limpezie
 Stai de-mi spune mie
 Despre trei surori
 Plecate din zori.

¹ Această legendă pare a cuprinde o alegorie ingenioasă și poetică asupra descoperirii apelor minerale dela Mehadia în Bănat. Chiar acum încă unul din acele izvoare minerale se chiamă izvorul lui Ercul, zeul puterii, căci apa lui este întăritoare.

— Sora cea mai mare
 S'a dus cătră mare
 Pe Dunăre 'n jos
 La un plai frumos.
 Sora cea mezină
 S'a dus din grădină
 Peste nouă munți,
 In codri cărunți.
 Sora cea mai mică
 Și mai sălbătică
 Plânge colo 'n stâncă
 La umbră adâncă".
 Ercul Erculean,
 Căpitan Râmlean,
 Iși repede calul
 De răsună malul,
 Ș'ajunge 'ntr'un sbor
 La stâncă cu dor,
 „Ieși, fată, din piatră
 Să te văd odată!
 — Cum să ies din piatră
 Că sunt goală toată
 Și mă tem de soare...
 Nu m'a soarbe oare?
 — Să n'ai nici o frică,
 Fată sălbătică,
 Că te-oiu luă 'n brață
 Să mai prind la vieață
 Și te-oiu coperi

Și mi te-oiu ferì
 De vânt și de soare,
 De-a lor sărutare.
 — Bădiță, bădiță,
 De-ți sunt draguliță,
 Soție de vrei
 De vrei să mă iei,
 Mă scoate din stâncă,
 Din umbră adâncă,
 Să-ți ies la lumină
 Cu inima plină“.
 Ercul, Erculean,
 Căpitan Râmlean,
 Calcă peste piatră
 Și iată că 'ndată
 Lumei se arată
 O dalbă de fată
 Albă, goală toată,
 Vie și frumoasă,
 Dulce, răcoroasă,
 Cu păr aurit,
 Pe umeri leit.
 Cât o și zărește
 Soarele s'oprește,
 Și fața-i s'aprinde
 Și raza-i se'ntinde
 Ca un sărutat
 Lung și înfocat.
 Iar cel Erculean

Căpitan Râmlean
 Mi-o apucă 'n brață
 De prinde la vieață,
 Mi-o strânge la piept
 S'o leagăna 'ncet;
 Și-i face 'n răcoare
 Departe de soare
 Cuib de floricele
 Ivite la stele.

Blestemul.

Pe cel deal, pe cel colnic
 Trece-o pruncă și un voinic,
 Voinicelul hăulind
 Și pe murgul netezind,
 Iar pruncața suspinând
 Și din guriță zicând:
 „Ia-mă, bădiță, călare
 Că nu mai pot de picioare.
 Drumu-i greu și grunțuros
 Nu mai pot merge pe jos!
 — Puiculiță, chip frumos,
 Eu te-aș luă bucuros,
 Dar mi-e murgul sprintenel
 În picioare subțirel.
 Murgu-i mic și drumu-i greu
 Abia duce trupul meu,

Trupul cu păcatele,
 Mijlocul cu armele.
 — Nu ți-e milă și păcat!
 Dela părinți m'ai luat,
 Și'n răi codri m'ai băgat!
 Dare-ar Domnul Dumnezeu
 Să fie pe gândul meu!
 Să te duci, bădiță, duci
 Pân'ăi pică rob la Turci,
 Cu picioarele 'n butuci
 Și cu mânilor 'n cătuși!
 Să te-ajungă dorul meu
 Unde-a fi drumul mai greu!
 Să te bată jalea mea
 Unde-a fi calea mai grea!
 Murgul să se poticnească,
 In creștet să te trântească,
 Mâna dreaptă să-ți scintească
     Mâna stângă
     Să ți-o frângă,
 Să ți dârlogii cu dinții,
 Să mi te plângă părinții,
 Să te 'nsori de nouă ori
 Ca să faci nouă feciori,
 Să te mai însori odată
 Ca să faci numai o fată...
 Ei să treacă șuerând
 Când te-ar auzi plângând,
 Ea în palme să-ți tot cară

Apă turbure ș'amară
 Tu să bei, să bei mereu
 Gândind la blestemul meu!

Inelul și năframa.

I.

Fost-au, fost un crăișor
 Tinerel, mândru fecior
 Cum e bradul codrilor
 Sus, pe vârful munților.
 De soție și-a luat
 O copilă din cel sat,
 Copiliță româncuță,
 Toți vecinilor draguță;
 Cu chip dulce luminos
 Cu trup gingaș mlădios
 Cum e floarea câmpului
 În lumina soarelui.
 Iată lui că i-au sosit
 Carte mare de pornit
 La tabără de ieșit.
 El în suflet s'a mâhnit
 Și din gură a grăit:
 „Draga mea, sufletul meu,
 Ține tu inelul meu,
 Pune-l în degetul tău.
 Când inelu-a rugini

Să știi, dragă, c'oiu murì!
 — De mă lași plângând acasă,
 Na-ți năframa de mătasă
 Pe margini cu aur trasă,
 Aurul când s'a topì
 Să știi, frate, c'oiu murì!“

II.

El pe cal a 'ncălecat
 Și pe drum a apucat.
 Mers-a el pân' la un loc
 S'a aprins un mare foc
 În mijlocul codrului,
 La fântâna corbului.
 Mâna 'n sân el și-o băgă
 La năframă se uită...
 Inima-i se despică!
 „Dragii mei, ostașii mei,
 Puișori viteji de zmei!
 Stați pe loc de ospătați
 Și la umbră vă culcați.
 Eu sunt gata de plecat
 Acasă, că mi-am uitat
 Paloșul cel rotilat
 Pe-o masă verde-aruncat“.
 Indărăpt el a pornit,
 C'un voinic s'a întâlnit,
 C'un voinic cu calul mic:

— „Noroc bun, tânăr voinic!
 Ce veste, de unde vii?
 — Dacă vrei, Doamne, s'o știi,
 De altul poate-ar fi bine
 Dar e rău ș'amar de tine!
 Tatăl tău că s'a sculat,
 Țara 'ntreagă ne-a călcat
 Pân' ce mândra ți-a aflat,
 Și pe dâns' a aruncat
 Într'un tău adânc și lat!
 — Na, voinice, calul meu
 Să mi-l duci la tatăl meu.
 De-a 'ntrebà unde sunt eu,
 Tu să-i spui că eu m'am dus
 Pe malul apei, în sus,
 Și că 'n apă m'am svârilit
 La copila ce-am iubit“.

III.

Tatăl său țar' a sculat,
 Tău 'ntreg de l-au secat
 Și copiii și-a aflat
 Amândoi îmbrățișați,
 Pe năsip galben culcați,
 Amândoi senini la față
 De păreau că sunt în vieață.
 Atunci craiul s'a căit,
 În mătase i-a 'nvelit,

Și 'n biserică i-au dus
 Și 'n două racle i-au pus,
 Racle mândre 'mpărătești
 Purtând semne latinești.
 Și pe dânsul l-a zidit
 În altar, la răsărit,
 Pe ea 'n tindă l'asfințit!
 Iar din el, frate-a ieșit
 Un brad verde, cetinat,
 Pe biserică plecat.
 Și din ea o viișoară
 Inflorită, mlădioară
 Ce din zori și până 'n seară
 Pe biserică s'a 'ntins
 Și cu bradul s'au cuprins!

. . . . .
 Tună, Doamne, și trăsnește
 Tună 'n cine despărțește
 Dulcea dragoste 'nfocată
 De-un fecior și de o fată.

Păunașul codrilor.¹

I.

Pe cel deal, pe cel colnic
 Trece-o pruncă ș'un voinic
 Puiculiță bălăioară
 Cu cosița gălbioară,
 Voinicel tras prin inel,
 Mult e mândru tinerel!
 Și-i tot zice voinicul:
 „Cântă-ți, mândro, cântecul
 Că-mi e drag ca sufletul.
 — Eu, bădiță, l'oi cântă
 Dar codrii s'or răsună
 Și pe noi ne-a 'ntâmpină
 Păunașul codrilor
 Voinicul voinicilor!
 — Aurică drăgulică!
 Nici ai grije, nici ai frică.

---

¹ Păunaș însemnează un voinic tânăr, mândru și misterios, mândru ca păunul și misterios ca Pan, zeul codrilor.

În România plină de urme romane, nu ar fi de mirare să se fi păstrat numele zeului Pan și să se fi schimbat cu timpul în Păunaș, precum s'au păstrat numele zeilor păgânismului Joe, Mercur, Venere, ce se văd figurând în povești sub chipuri de sfinte creștine: sfânta Joe, sfânta Mercure, sfânta Vinere. Prin urmare e de crezut că Păunașul din această baladă nu este altul decât chiar Pan zeul codrilor.

Să n'ai grije pentru tine
 Cât îi fi tu lângă mine.
 Să n'ai frică pentru mine
 Cât oi fi eu lângă tine!“
 Puse prunca a cântà,
 Codrii puseră-a sunà.
 Iată că-i întâmpină
 Păunașul codrilor,
 Voinicul voinicilor.
 — „Cale bună, Românaș!
 — Mulțămim, măi Păunaș,
 — Măi băete, băețele,
 Măi voinice, voinicele,
 Dă-ne nouă pe mândra
 Ca să scapi cu vieța ta.
 — Ba, eu mândra nu ți-oi dà
 Pân' ce capul sus mi-a stà,
 Că eu când o am luat
 În cosițe i-am jurat
 Să n'o las de lângă mine
 Și s'o apăr de ori-cine“.

II.

Ei de brâie s'apucau
 Și la luptă se luau
 Când în loc mi se 'nvârteau,
 Când în sus se opinteau.
 Nici unul nu dovedeà,

Jos nici unul nu cădeà.
 Iar băiatul cam slăbià,
 Brâul i se descingeà
 Și Păunul mi-l strângeà
 Trupușorul îi frângeà
 — „Mândro, mândrulița mea!
 Vin' de-mi strânge brâul meu!
 Apără-te-ar Dumnezeu!
 Că-mi slăbesc puterile,
 Mi se duc averile
 — Ba, nu, nu bădiță frate,
 Că vei luptà pe dreptate,
 Și ori care-a birui,
 Eu cu dânsul m'oi iubi...“
 Voiniceii se isbeau,
 Și mai tare s'opinteau,
 Și mai tare se'nvârteau,
 Și mai tare se trânteau.
 Din doi unul dovedeà,
 Din doi unul jos cădeà;
 Cine că mi's dovedeà
 Și cu mândra purcedeà?
 Păunașul codrilor
 Voinicul voinicilor!
 Cine în luptă jos cădeà
 Și 'n urmă-le rămâneà?
 Voinicel tras prin inel,
 Moare 'n codru singurel!

Soarele și luna.¹

Umblă, frate, mândrul soare
 Umblă, frate, să se 'nsoare
 Nouă ai
 Pe nouă cai
 Care noaptea pasc în raiu;
 Umblă cerul și pământul
 Ca săgeata și ca vântul,
 Dar toți caii-și obosiă
 Și potrivă nu-și găsiă
 Ca sora sa Ileana
 Ileana Cosânzeana,
 Ce-i frumoasă ca o floare
 Intr'o iarnă fără soare.
 — „Sorioră Ileano
 Ileano Cosinzeano!
 Haideți să ne logodim
 C'amândoi ne potrivim
 Și la plete și la fețe
 Și la dalbe frumusețe.
 Eu am plete strălucite
 Tu ai plete aurite,

---

¹ Printre rămășițele de mitologie antică ce mai există la Români, legenda soarelui este una din cele mai poetice. Soarele e un zeu frumos cu părul de aur carele, ca Apolon, cutrieră cerul pe un car tras de cai. — Asemenea Români cred, când tunetul vuește, că sfântul Ilie se preumblă cu carul pe bolta de aramă a cerului.

Eu am fața arzătoare
 Tu, fața mângăietoare.
 — Alei! frate luminate,
 Trupușor făr' de păcate,
 Nu se află-adevărat
 Frați să se fi cununat.
 Cată-ți tu de cerul tău
 Și eu de pământul meu
 C'asa vrut-a Dumnezeu".
 Soarele se 'ntunecă,
 Sus, la Domnul se urcă,
 Domnului se închină
 Și din gură cuvântă:

„Doamne sfinte,
 Și părinte! University Library Cluj

Mie timpul mi-a sosit,
 Timpul de căsătorit,
 Și potrivă n'am găsit
 Ca sora mea Ileana
 Ileana Cosinzeana".
 Domnul sfânt îl ascultă
 Și de mână mi-l luă
 Și prin iaduri mi-l purtă
 Doar că l-ar înspăimântă
 Și prin raiu încă-l purtă
 Doară că l-ar încântă;
 Apoi Domnul Dumnezeu
 Cuvântă cu graiul său,
 Iar când Domnul cuvântă,

Lumile se deșteptă
 Și cu drag îl ascultă.
 Cerurile strălucîă,
 Norii din senin pierîă:
 „Soare, soare luminate,
 Trupușor făr' de păcate
 Raiul tu l-ai petrecut
 Și prin iad încă-ai trecut,
 Ce mai zice gândul tău?
 — Zice că sufletul meu,
 Aleg iadul chiar de viu
 Numai singur să nu fiu,
 Ci să fiu cu Ileana
 Ileana Cosinzeana!“
 Soarele se coborîă Library Cluj
 La sora lui se opreă,
 Mândră nuntă pregăteă.
 Pe Ileana și-o găteă
 Cu beteală de mireasă
 Cunună de 'mpărăteasă,
 Și rochița neșesută,
 Din pietre scumpe bătută.
 Apoi mândri, el și ea
 La biserică mergeă.
 Dar când nunta se făceă,
 Vai de el, amar de ea!
 Candelile se stingeă
 Clopotele se dogeă.
 Sfinții fața-și ascundeă

Preoți în genunchi cădeà.
 Iar mireasa, vai de ea!
 Frig de moarte-o cuprindeà
 Căci o mână se 'ntindeà
 Și pe sus o ridicà
 Și 'n mare mi-o aruncà!
 Valurile bulbucìa,
 Iar ea 'n valuri cum treceà
 Mreană de-aur se făceà.
 Soarele se 'nălțà sus.
 Se lăsà tot spre apus
 Și 'n mare se scufundà
 La soră-sa Ileana
 Ileana Cosinzeana.
 Iară Dumnezeu cel sfânt
 Sfânt în cer și pre pământ,
 Mâna 'n valuri că băgà
 Mreana 'n mână-o apucà
 Și 'n ceruri o aruncà
 Și 'n lună plină-o schimbà.
 Apoi Domnul Dumnezeu
 Cuvântà cu graiul său;
 Iar când Domnul cuvântà
 Lumile se spăimântà
 Mările se tupilà,
 Munții se cutremurà
 Cerul se întunecà:
 „Tu, Ileană Cosinzeană
 Suflețel fără prihană,

Și tu, soare luminate
 Trupușor făr' de păcate!
 Cu ochii să vă zăriți
 Dar să fiți tot despărțiți.
 Zi și noapte plini de dor,
 Arși de foc nestingător,
 Veșnic să vă alungați
 Ceriul să cutrierăți
 Lumile să luminați!

Șoimul și floarea fragului.

Sus, în vârf de brăduț,
 S'a oprit un șoimuleț,
 El se uită drept în soare
 Tot mișcând din aripioare.
 Jos la trunchiul bradului
 Crește floarea fragului.
 Ea de soare se ferește
 Și de umbră se lipește.
 — „Floriceică dela munte
 Eu sunt șoim șoimuț de frunte,
 Eși din umbră, din tulpină.
 Să-ți văd fața la lumină,
 C'a venit până la mine
 Miros dulce dela tine,
 Cât am pus în gândul meu
 Pe-o aripă să te ieu

Și să mi te port prin soare
 Pân' te-i face roditoare
 Și de mine iubitoare.
 — Șoimuleț, duios la graiu,
 Fiecare cu al său traiu.
 Tu ai aripi sburătoare
 Ca să te înalți la soare,
 Eu la umbră, la răcoare
 Am menire 'nfloritoare.
 Tu te legeni sus, pe vânt,
 Eu mă leagăn pe pământ.
 Dute'n cale-ți, mergi cu bine
 Făr' a te gândi la mine,
 Că e lumea 'ncăpătoare
 Pentru-o pasăre ș'o floare!

Brumărelul.

Intr'o verde grădiniță
 Seade-o dalbă copiliță
 Pe-așternut de calomfiri,
 La umbră de trandafiri.
 Trece-un voinicel cu grabă,
 Și din fugă o întreabă:
 — „Spune-mi, dalbă copiliță,
 Cu rumena ta guriță
 Ești nevastă, ori ești fată,
 Ori zână din cer picată?

— Nici nevestă sunt, nici fată
 Nici zână din cer picată,
 Ci sunt floare garofiță,
 Răsărită 'n grădiniță;
 Dar tu, voinicele, spune
 Ești însurat ori ești june?
 — Eu sunt, dragă, Brumărelul,
 (Ii răspunse voinicelul).
 Eu vin seara, pe răcoare
 De mă culc pe sân de floare,
 Și când plec voios cu soare
 După mine floarea moare!“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ciuma.¹

Frunză verde salbă moale,
 Adus-a un nor în poale
 Boala cea mai rea din boale!
 Noru 'n țară s'a lăsat
 Peste oameni a plouat;
 N'a plouat ploaie curată
 Dar cu ciumă-amestecată!
 Unde-ajunge picătura

---

¹ Ciuma a bântuit țara în mai multe rânduri, pe timpul când hotarele ei despre Dunăre și despre Bugeac erau expuse călcării dușmanilor. Dela așezarea carantinilor însă, ea a fost ferită de grozăviile acelei cumplite epidemii.

Se închid ochii și gura,
 Ochii să nu mai privească,
 Gura să nu mai grăiască!
 Plină-i țara, mult e plină
 De scaeți de mărăcină;
 Unde-s tufe pin potici
 Sunt mormânturi de voinici,
 Unde-s tufele mai dese
 Mormânturi de jupânese,
 Unde-s tufele mai rari
 Mormânturi de fete mari,
 Unde-s tufele mai vii
 Tot mormânturi de copii.
 Frunză verde porumbică
 Stă voinicul la potică.
 Ciuma rea îi ese 'n cale,
 Voinicul zice cu jale:
 „Na-ți calul cu armele
 Și-mi lasă tu zilele“.
 Ea-i răspunde: „Dragul meu!
 Cal și arme nu voiu eu,
 Dar pe tine chiar te vreau“.
 Frunză verde garofiță
 Trece 'n câmp o copiliță
 Cum e crinul înflorit,
 Cum e bună de iubit.
 Baba ciuma cea păgână
 Mi-o apucă strâns de mână.
 Copilița-i zice: „Ciumă!

Nu-mi fii ciumă și-mi fii mumă;
 Na-ți salba cu florile
 Și-mi lasă tu zilele“.
 Ea-i răspunde: „Drăguliță!
 Am o neagră sălbuliță
 De cercat la gâtul tău,
 Care nu te-a prinde rău“.
 Frunză verde toporaș,
 Iată-un dulce copilaș
 Care-alungă-un fluturaș.
 Unu-aleargă, unul sboară;
 Ciuma-i prinde și-i omoară!
 Frunză verde poamă acră
 Iată-o babă, iată-o soacră.
 Cum o vede ciuma 'ndată
 Dă la fugă spăimântată,
 Culegând în calea ei
 Pruncușorii mititei,
 Nevăstuice tinerele,
 Copilițe gingășele,
 Feciorași cu mintea crudă
 Și bărbați voinici la trudă.
 Duce-s'ar în pribegie!
 Duce-s'ar în cea pustie,
 Indărăt să nu mai vie!

Bogatul și săracul.

Frunzuliță de dudău,
 La umbră la făgădău
 Beau săracul și bogatul,
 Beau stăpânul și argatul.
 Iar bogatul se mândreă
 Și 'n glas mare porunceă:

„Măi crășmar,
 Măi făgădar!

Adă-mi mie vin de-un ban
 Ca să beau cât ăst sărman“.
 Iar săracul că râdeă
 Și din gură porunceă:

„Măi crășmar,
 Măi făgădar!

Adă-mi mie vin de-un zlot
 Să-l beau cu bogatul tot!
 — Măi sărace, sărăcilă
 De ce vrei să-mi faci în silă?
 Nu-ți pune punga cu mine
 Că n'ai cămeșe pe tine,
 Nici nu ai turme de oi,
 Nici coșer cu păpușoi,
 Nici car mare 'n patru boi
 Ca să poți cinsti cu noi.
 — Măi bogate, bogățele!
 Dacă ai averi de-acele
 Nu-mi scoate ochii cu ele.

Că averile de frunte
 Sunt ca un izvor de munte,
 Astăzi curge și înneacă
 Și mâni scade ș'apoi seacă!
 De ai turme mari de oi
 Ai și turme de nevoi,
 Că pe unde-s turme blânzi
 Sunt și lupi mereu flămânzi.

— Măi sărace, sărăcilă!

Face-mi-aș de tine milă
 De n'ai fi tu om pismaș
 Și la inimă vrăjmaș.

— Măi bogate, bogățele!

Nu fii dușman gurii mele
 Că nu-ți vreau nici rău nici bine,
 N'am ce împărți cu tine.

Tu ai care cu opt boi.

Ai coșar cu păpușoi,

Eu un cal bun de nevoi!

Tu ai bani de vânturat,

Galbini mulți de sămănat,

Eu am numai un topor

Care-mi e bun frățior;

Dar ce-aduni tu într'o vară

Eu adun numa 'ntr'o seară

Că toporul mi-i vrăjit,

Cu tăișul oțelit,

Și când el se 'ntoarce 'n vânt

Cad bogații la pământ.

„Măi crâșmar,
 Măi făgădar!
 Adă-o vadră de cotnar
 Și de plată n'ai habar
 Că săracul când cinstește
 Varsă sânge și plătește!

De deochiu.

Fugi deochi
 Dintre ochi
 Că te-ajunge-o vacă neagră
 Cu coarnele să te spargă
 Să te-asvârle peste mare
 În pustiu în depărtare.
 Acolo să pieri
 Ca ziua de ieri
 Ca roua de floare
 Ca spuma la soare.
 Iar capul cel deochiat
 Să rămâe luminat
 Curat, de boală scăpat.
 Ochii cei vătămători
 Și de foc săgetători
 Invăliți să fie cu perdele albe
 Să nu mai privească la obraze dalbe.

Stejarul și cornul.

— „Frate, frate de stejar!

Lasă-mă să taiu un par

Să-mi fac osie la car.

— Frățioare Românaș

Voios parul dați-l'aș

Dac'ai face tu din el

Buzdugan de voinicel

Ghioagă mare nestrujită,

Cu piroane țintuită

Și cu dânsa de-ai luptă

Să aperi moșia ta

— Cornule, ce nu te 'ndoi,

De-o creangă să te despoi

Să-mi fac prăjină de boi?

— Frățioare Românaș!

Creanga lungă dați-o-aș,

Ca s'o faci arc de război

S'alungi Leșii dela noi

Lasă boii, frățioare,

Și te dă la vânătoare,

Că nu-i timp de plugărie,

Și e timp de vitejie.

— Codri, codri, mă jur eu

Să ucid cu brațul meu

De tot cornul un dușman,

De stejar un căpitan“.

Fata de bireu.

— „Fată de bireu!

Fă pe dorul meu.

— Ba, bădiță, ba,

Nu te-oiu ascultă,

Că m'oi înșelă

Și nu m-ei luă.

— Jur pe mândrul soare

Ce sfârșit nu are!

Că eu vreau să-mi fi

Mamă la copii“.

Fata-l ascultă

Și mi-l sărută!

Iar a doua zi

Când ea se trezi,

Prinse-a lăcrămă

Ș'a se blestemă.

Ea se tot boceă,

El îi tot ziceă:

— Fată de bireu,

Și de țaran rău!

Ce plângi la părau?

Rogi pe Dumnezeu

Ca să te iau eu?

Nu mai plânge, fa,

Că eu te-oiu luă,

De soția mea,

Când se va vedeă

Urşul cu cercei
 Umblând după miei,
 Lupul cu cimpoi
 Umblând după oi,
 Vulpea cu mărgele
 Culegând surcele,
 Ş'un epure şchiop
 Intr'un vârful de plop".

Mândra din Muncel.

Colo jos, pe lângă Tisa,
 Merge mândra cam descinsă
 Prin erbuța până 'n brâu,
 Și ține murgul de frâu,
 Murg voinic și pintenog
 Care paște busuioc.
 Ea se plimbă 'n poeniță
 Și tot zice din guriță:
 „Busuiocul l-aș plivi,
 Mă tem că moiu zăbovi,
 Dar l-oiu smulge și m-oiu duce
 Până dincolo de cruce,
 La marginea codrului,
 La stăpânul murgului,
 Tot pe culmea din Muncel,
 La haiducul voinicel.
 Cine-a vreà ca să mă iee

Meargă acasă să mă cee,
 Cu inima lui în dinți;
 Iar pe când el mă va cere,
 Tu, murguțule 'n putere,
 Du-mă iute ca un zmeu,
 Du-mă la stăpânul tău“
 Mândra calu 'ncălecă,
 Spre Muncel vesel plecă,
 Noaptea 'n drum o apucă.
 Ea mergeà, calea-și perdeà
 Și 'ntr'un râu adânc cădeà
 Vai de mândra! vai de ea!
 Sufletu-i sburând ziceà:
 Sărmanul copilul meu:
 Cum rămâne singurel,
 Fără pic de mângăere,
 Fără mamă cu durere!

Românii de pe malurile Dunărei.

„Fă, bădiță, piatra 'n zece
 La ăst mal curând de-i trece,
 Că suntem de soiu român,
 Nu suntem de neam păgân.
 Despică Dunărea 'n două,
 Să facem dragoste nouă,
 Colea 'n umbra ăstor nuci
 Pe brațe-mi să mi te culci

Să facem dragoste dulci.
 Bădiță la chip frumos,
 Fă-n pădurea cea din dos
 Că-i găsi un păltinel
 Să durezi luntre din el,
 Și-i găsi două nuele
 Să durezi vâsle din ele.
 — Face-oiu, puică, cum mă'nveți,
 Face-oiu luntre și lopeți
 Să despice Dunărea 'n două,
 Când a eși lună nouă".
 Iată soarele-au apus,
 Crai nou se ivește sus.
 Mândrul trage din lopată,
 Trece Dunărea îndată,
 Ese 'n valea înflorită,
 Vede puica adormită.
 S'o deștepte-i vine milă
 Că-i gingașe, că-i copilă.
 Să o lase-i vine dor,
 C'are fața de bujor.
 „Scoală, puică, să mă vezi,
 Să mă vezi și să nu crezi.
 — Ai venit ursitul meu?
 Noroci-te-ar Dumnezeu!
 Vină 'n brațe, vin bădiță,
 Să-ți dau miere din guriță,
 Miere de floare de tei,
 De-i gusta-o să tot cei".

Novac și corbul.

I.

Fost-a, cică un Novac,
 Un Novac, Baba Novac,
 Un viteaz de-ai lui Mihai
 Ce sărià pe șapte cai
 De strigà Craiova vai!
 El un fecioraș aveà
 Și tot astfel îi ziceà:
 „Fecioraș, Gruiuțul meu!
 Ascultă de ce-ți zic eu,
 Să nu cazi la vre-un loc rău,
 La loc rău și mult departe,
 In neagra străinătate.
 Dacă sorții te-or purtă
 Țările de-a vântură
 Și 'n Stambul de a întrà,
 Tu de asta nu uità:
 Vamă dreaptă să plătești,
 Armele să-ți oțelești,
 Hainele să-ți primenești
 Ca să pari un biet sărac,
 Să nu sameni a Novac
 Că nu-i Turcilor pe plac“.
 Grue 'n Țarigrad intrà,
 Vamă dreaptă el nu dà,
 De haine nu se schimbà,
 Ci pe uliți se plimbà

Tot în haine novăcești
 Cum e drag ca să-l privești!
 Turcii toți cât îl zărià
 Între dânșii se grăià:
 „Asta-i Gruia lui Novac,
 Lui Novac Cara-iflac!“
 Și pe loc ei s'adună,
 Și de Grue s'anină,
 Și cu Grue se luptà,
 Și pe Grue mi-l legà,
 Cu trei funii de mătasă,
 Din ele să nu mai iasă!
 Dar când Grue se 'ntindeà
 Două funii se rupeà,
 Numai una rămâneà,
 Una lungă nodoroasă,
 Cât un braț voinic de groasă!
 Turcii iute-l cuprindeà
 Și 'ntr'un beciu îl închideà
 Lumea să n'o mai privească,
 Soare să nu mai zărească!

II.

Grue zace la 'nchisoare,
 De trei ani lipsiți de soare
 Și prin gratii lung privește
 Cerul care strălucește
 Și de dânșul nu 'ngrijește!
 Dor cumplit inima-i seacă,

Plâns de jale mi-l îneacă,
 Când zărește despre soare
 Cîrduri, cîrduri de cucoare,
 Călătoare, zburătoare,
 Și de el nepăsătoare.
 Iată, mări, cum plîngea
 Că 'n departe, sus zăria
 Un corb negru, corbișor
 Ce zbură încetișor
 Și din aripi tot bătea
 Și cu jale croncăniă.
 Iar Grue se amărea
 Și din gură-amar zicea:
 „Căci n'am durdă, pui de corb
 Zilele să ți le sorb!
 Ce tot ți și croncănești
 Ori de mine te gătești?
 Corbul se apropia
 Pe fereastră se puneă
 Și din pliscu-i răspundeă:
 „Grușor, drăguțul meu!
 Ce mă blestemi așa rău
 Când umblu de rîndul tău?
 — Alei, corbi, corbișor,
 De vrei tu să-mi faci pe dor,
 Tine inelușul meu
 Și du-l unde voesc eu
 În munții Catrinului,
 În pădurea Pinului

La condacul lui Novac,
 Lui Novac, Baba-Novac.
 Și mă jur că de-oiu scăpă,
 Pe tine te-oiu adăpă
 Nu cu sânge păsăresc,
 Dar cu sânge păgânesc!“
 Corbul vesel croncănià,
 Inelu 'n plisc îl puneà,
 Aripile-și întindeà,
 Și pe cer el se zărià,
 Intâi ca un porumbaș,
 Apoi ca un lăstunaș
 Apoi ca un bondăraș
 Și 'n zare dacă-ajungea,
 El din zare se ștergeà. Cluj

III.

In munții Catrinului
 In pădurea Pinului,
 Odihneà Baba-Novac
 La umbra unui copac,
 Și p'in vis el tot vedeà
 Pe feciorul său Gruea.
 Iată-un corb că se ivià,
 Și pe-o creangă se puneà
 Chiar de-asupra capului
 Capului Novacului;
 Corbulețul ușurel
 Aveà 'n pliscu-i un inel

Care jos cădeà din el
 Chiar în barba lui Novac
 Lui Novac Baba-Novac.
 Adormitul se trezià,
 Și inelul cât vedeà,
 Scoteà haine Novăcești
 De puneà călugărești
 Scoteà cuca de Novac
 Și puneà un comănac,
 Și 'ncălecà voinicește,
 Și purcedeà vulturește,
 Cu desagi cu buzdugele
 Pline de mahmudele,
 El mergeà și iar mergeà,
 În Tarigrad ajungeà,
 La divan că se duceà
 Și din gură-așa ziceà:
 „Auzit-am auzit
 De-un voinic ce mi-ați robit
 Iată-mă's că am sosit
 Să vi-l plătesc îndoit“.
 El desagii deșertà,
 Turcii toți năvală dà,
 Și pe jos se tăvălià,
 Unul pe-altul se 'mpingeà.
 Iar Novac că alergà
 Pe Grue mi-l deslegà,
 Un paloș în mână-i dà
 Și din gură cuvântà:

„Bate tu marginile
 Eu să bat mijloacele,
 Că le știu soroacele.
 Ei tăia la turci, tăia
 Pân' ce bine ostenia,
 Apoi iute purcedeà
 Amândoi de se ducea,
 In codrii Catrinului,
 In pădurea Pinului,
 Unde corbii locuiesc
 Și ca frunza se 'nmulțesc
 Și bine hălăduiesc!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fata cadiului.

La grădină, la cerdac
 Lui Hagi Baba-Novac
 Care poartă comanac,
 Lungă masă e întinsă
 Și de oaspeți mulți cuprinsă.
 Dar la masă cine șede?
 Pe 'mprejur cine se vede?
 Șede bătrânul Novac
 Ce trăește-acum de-un veac,
 Cu cincizeci de finișori,
 Tinerei, mândri bujori,
 Și cincizeci de finișoare,
 Tinerele garofioare.

Toți cu bine petreceà
 Pe Novac îl fericeà,
 Numai tânărul Ioviță
 Copilaș de Novăciță,
 Nici nu beà, nici nu mâncà;
 Dela inimă oftà.

„Nepoțele hăi, Ioviță
 Copilaș de Novăciță,
 Șoimuleț puiu de român
 Ce nu știe de stăpân!
 Nici nu bei, nici nu mănânci.
 Ce stai pe gânduri adânci?
 — Eu pe gânduri am căzut
 De când, moșule-am văzut
 Pe fata Cadiului
 Din satul Odriului.
 — Fecioraș puiu de român
 Ce nu știe de stăpân!
 Dacă este mări-așà,
 Incetează de-a oftà
 Și te du în grajdul meu
 De-ți alege-un puiu de zmeu
 Din cincizeci de bahameți
 Bahameți cu perii creți,
 Și-ți fă singur izbânda
 Ca să-ți capeți dobânda“.
 Tinerelul se sculà,
 Lui Novac se închinà,
 Mâna dreaptă-i sărutà

Și la grajd se îndreptă.
 Iar la grajd dacă mergea
 El un mânz își alegea,
 Mânz de fugă sprintenel,
 Eșiă 'n vară pătrărel,
 Mânz ce fuge ca șoldanul
 De nu-l prinde nici arcanul.
 Pe el iute că săriă
 Și din fugă mi-l opriă
 La o poartă de grădină,
 De grădină cu flori plină
 Unde stau cadânele
 De se'ngân cu florile.
 „Tu, fată-a Cadiului
 Din satul Odriului Library Cluj
 Ghelai, ghelai pân' colea
 Ca să-mi dai o floricea
 Și mi-o dă cu mâna ta
 Ca să-mi dreagă inima“.
 Copila Cadiului
 Din satul Odriului
 Rumioară se făcea
 Și trei flori ea-și alegea
 Și trei flori ea culegea,
 Ș'un fir de păr își smulgea
 Și cu firul le lega
 Ș'apoi tainic ea le dă
 Unei roabe mândruliță
 Să le ducă la portiță.

Voinicelul greu oftà
 Perişorul sărutà
 Şi din gură cuvântà:
 „Tu, fată-a Cadiului,
 Surioara Crinului!
 Ghelai, ghelai pân' colea
 Ca să-mi dai o floricea,
 Dar mi-o dă cu mâna ta
 Ca să-mi dreagă inima“.
 Copila Cadiului
 Din satul Odriului
 Bujorică se făcă
 Ş'o garoafă culegeà
 O garoafă ca şi ea,
 Apoi singură-o duceà,
 Celui mândru Novăcel
 Avere-ar parte de el!
 Fecioraşul se plecà,
 De mijloc o apucă,
 La sânu-i o ridicà
 Şi la fugă se-aruncà,
 Şi din fugă-o desmierdà
 Mii de sărutări îi dă.
 Iar cea roabă medioară
 Şi de minte cam uşoară
 Spaimă singură-şi făcă,
 Şi 'ntr'un suflet se duceà
 La Cadiu, la cafenea
 Unde beau Turcii cafea.

„Sai Cadiule, nu stă
 C'au răpit pe fica ta!“
 Cadiul se 'ngălbineà
 Cealmaua pe ochi puneà
 Pe-o tătarcă 'ncălecà
 Și la goană se luà
 Eapa câmpii apucà,
 Urechiușile-și culcà,
 Urma mânzului călcà.
 Fugeà mânzul nechezând,
 Eapa fugeà rânchezând,
 S'asa bine că fugeà,
 Mai că mai îl ajungeà.
 Dacă vedeà și vedeà
 Fata mîntea nu-și pierdeà
 Ea pe mânz că se plecà
 De urechie mi-l mușcà
 Urechiușea sângerà,
 Iar mânzul se oțerià,
 Și sărià, sărià, sărià,
 S'asa bine că fugeà,
 Intr'o clipă ajungeà
 In grădină, la cerdac,
 La Hagi Baba-Novac
 Cadiul încă sosià,
 Iartaganul își scoteà,
 Iar Novacul cel bătrîn
 Ce nu știe de stăpîn,
 Iși ridică genele,

Genele cu cârgele
 Ca să-și vază oaspele:
 „Stăi, cuscre Cadiule,
 Să ne-ascultăm vorbele,
 Că junii fac certele
 Și bătrânii păcile!“

B u j o r .

I.

Frunză verde de negară;
 A eșit Bujor în țară!
 Bate, pradă, nu omoară
 Pe ciocoi îi bagă 'n fiară,
 Să-i dea bani de cheltuială
 Și haine de primeneală,
 Bujor ese, Bujor zice:
 „Halal de tine, voinice!
 Haideți copii după mine
 Că știu calea 'n codru bine,
 Și știu turme de berbeci,
 Izvoare cu ape reci,
 Și neveste frumoșele
 Și desagi cu rubiele!“

Ici în vale, colea 'n vale
 Sună-un glas duios cu jale,
 Glas frumos de fată mare,
 Bujor prinde-o sărutare!

Ici în vale, la părau
 Două fete spală grâu,
 Bujor le ține de brâu!
 Ici în vale, la fântână,
 Două fete spală lână,
 Bujor le strânge de mână!
 Ici în valea lui Terinte,
 Două fete culeg linte,
 Bujor le scoate din minte!

II.

Frunză verde de negară;
 La Focșani între hotară,
 Este-un bordeiu cam plecat
 De copaci încunjurat.
 Acolo-i Bujor culcat,
 La Anița văduvița,
 Ce-i dă vin tot cu vădrița
 Și-l îmbată cu gurița:
 „Anițico, draga mea!
 Mult mi-e dor de-o floricea,
 Floricică rumeoară
 Care-o porți în buzișoară.
 — Ștefănică Bujoraș!
 Floricica dați-o-aș.
 Na și na gurița mea
 De-o sărută cât îi vreă.
 Iar de băut, nu mai beă
 Că potira-i cât colea.

— Las' să vie că nu-mi pasă
 Când mi-e paloșul pe masă
 Și mândruța drăgăstoasă".
 Sărutatul n'a sfârșit,
 Potira c'a și sosit.
 Luptat-a Bujor, luptat,
 De potiră n'a scăpat!

III.

Frunză verde de negară,
 Pe Bujor mi-l duc prin țară
 De-l arată ca pe-o fiară!
 Și mi-l pun la închisoare,
 Fără arme, fără soare!
 Oliolio! codru frunzos
 Cât ești vara de frumos
 Iarna putrezești tu jos!
 Ca tine Bujor în gros
 Stă culcat cu fața 'n jos.

IV.

Frunză verde de negară,
 Pe Bujor mi-l judecară,
 La Divan îl întrebară.
 Mulți creștini de-a omorât
 Cât prin țară a hoțit?
 Iar Bujor cruce-și făcea
 Și cu dreptul răspundeă:
 „Morți de om eu n'am făcut,

Dar ciocoi mulți am bătut!
 — Ștefane, Bujorule
 Unde-ți sânt averile
 Ca să-ți scapi tu zilele?
 — Le-am ascuns pe la copaci,
 De-ajutor la cei săraci
 Să-și cumpere boi și vaci!“

V.

Frunză verde de negară,
 Bujor se sue pe-o scară...
 Plâng săraci cu jale-amară,
 Că nu-i scara Domnilor
 Și e scara hoților,
 Calea neagră-a morților!

J i a n u l.

N'ați auzit de-un Jian
 De-un Jian, de un Oltean
 De un hoț de căpitan
 Care umblă prin păduri
 Cu doisprezece panduri,
 Cu ghebe și cu poturi?
 El ia miei dela ciobani
 Armăsari dela mocani,
 Fără plată, fără bani!
 Și pândește la strâmtori

De despoae negustori,
 Și tot prinde la boeri
 De-i curățã de averi!
 Toți de dânsul că fugeã,
 Toți de el se jãluiã
 La Domnul, la Caragea,
 Domnul potirã-adunã,
 Dupã hoț el o mânã,
 Iar Jianu 'nțelegãnd
 Cele ce-i treceau prin gãnd
 Se 'ndrumã spre Olt fugãnd.
 Cãnd la Olt, Oltu-i umflãt,
 Cã la munte l-a plouat:
 „Mãi Române, mãi podar,
 Trage podișca de car
 Sã mã treci la cela mal
 Cu viteazul ășt de cal.
 Trage podul mai de-a drept
 Pãn' nu-ți pun un glonte 'n pept
 Nu-mi fii dușman și-mi fii frate
 De nu vrei un glonte 'n spate“.
 Dar podarul se gãndeã
 Și cu lene se 'ntindeã.
 Dacă vedeã și vedeã
 Jian rostul nu-și perdeã.
 El se aruncã înnot
 Cu suflet, cu cal, cu tot.
 Calu 'n apã se luptã
 Iar Jianul cuvãntã:

„Decât să mă rog de prost
 Ca să dee podu 'n rost
 Mai bine cu murgu 'n not
 Că și el e puiu de Olt.
 Decât să mă căciulesc
 Mai bine să haiducesc!
 Hai voinice murguleț,
 Nu mai face părul creț,
 Hai la Slatina 'n județ.
 Unde gazda ne-om află
 S'amândoi ne-om răsufală!“
 Când la gazdă el sosiă,
 Ce vedeà și ce-auziă?
 Potira gazda legă
 De Jianu o întrebă.

„Hai iar, murgule, hai,
 Hai la munte sus, pe plai,
 Să scăpăm de chiu de vai!“
 Fugeà murgul cât fugeà,
 Dar potera-l ajungeà
 Pe Jianu mi-l prindeà
 Și-l duceà la Caragea.
 Vai! sârmanul voinicel!
 Sărăcuț, amar de el!
 Căci pe loc mi-l judecară
 Cu lanțuri mi-l încărcară
 Și-n ocnă mi-l aruncară.

Iordaki al Lupului.

I.

Jos, pe apa Prutului,
 In ținutul Hușului
 La casele Lupului
 Mers-a ura Domnului!
 Mers-a ura și lovit-a,
 Pe Iordaki prăpădit-a!
 El cu Domnul se 'nvrăjbià
 Și călare pribegià
 Pe drumul Bugeacului
 Scăparea pribegului,
 Și cu bine el sosià,
 Adăpost el își găsià
 La saraiul Hanului,
 Cumnatul Sultanului.
 Frunză verde măcieș,
 Mare groază-i sus, la Eși
 De Iordaki ca să vie
 Să aducă grea urgie,
 De Tătari cumpliți, grămadă,
 Să le deie țara 'n pradă!
 Boerii se adunară
 Dela târg și dela țară
 Și trei zile se vorbiră,
 Trei zile se sfătuiră
 Lui Iordaki, să-l înșele;
 Trimițându-i măgulele

Ş'un poclon de zece pungi,
 Patru şaluri tot în dungi,
 Două scurte, două lungi.
 Ş'un fugar frumos, Domnesc,
 De soiu bun moldovenesc,
 Şi o carte mare 'nchisă
 Ca dela Domnie scrisă,
 O hârtie 'nşelătoare,
 Poftitoare, rugătoare,
 Ca să vin-Iordaki-acasă
 La Maria cea frumoasă.
 Iar de-i trebuie domnie,
 I-o dă Vodă cu frăție,
 Intre ei pace să fie!..
 Iordakel se 'nveseliă,
 Iară Hanul îi grăiă:
 „Zece zile mai aştcaptă
 Ca să ai tu parte dreaptă
 Căci am scris la 'mpărăție
 Pentr'un firman de domnie
 Ori de nu, ia-ți oastea mea
 Şi cu dânsa fă ce-i vreă.
 — Ba cu oastea n'oiu luă
 Că țara m'a blăstămă.
 Cine-aduce oastea 'n țară
 Sub blăstămul țării piară!“
 Astfel dac'a cuvântat
 Cu Hanul s'a sărutat
 Şi spre țară a plecat

Cu Marin și cu Ciocan,
 Cu Lisandru cel bălan,
 Și cu Zaria, bun viteaz
 Ce-i cam negru pe obraz.
 Toți cu inimile drepte
 Slugi viteze și 'nțelepte:
 Oameni buni și credincioși
 Ce's la masă rușinoși
 Dar la luptă hartăgoși!

II.

Vinerea spre Sâmbăta,
 El, Mărică-i s'arătă,
 Și cu drag o sărută
 Mulțumind lui Dumnezeu
 C'a sosit la locul său...
 Dar în lume cine știe
 Azi și mâni ce-a să mai fie!..
 Iată-un Grec, unul Zoilă
 Om de vrajbă și de silă,
 Un trimis dela Domnie,
 (Negre zilele să-i fie!)
 Olăcește se duceà
 Și la Domn știre făceà
 C'a sosit Iordaki-acasă
 La Maria cea frumoasă!
 Frunză verde alunică,
 Grea pulbere se ridică
 Dela Eși înspre Milești

Iar printr'însa ce zărești?
 Arnăuți cu şușanele
 Că argint pe la oțele.
 Lefegii și Darabani
 Cu-ai lor mândri căpitani.
 Iordăkele te ferește,
 Cursă rea ți se gătește!
 Cei ce vin călări la tine
 Nu vin ca să se închine,
 Ci vin cu porunci domnești
 Și cu gânduri dușmănești.
 Frunză verde porumbică;
 Drăgălașa de Mărică
 Pe Iordaki mi-l treziă
 Și din gură-așa-i grăiă:
 „Hai, frate, la biserică
 De sfânta Duminecă,
 Că de când ai pribegit
 Sufletul nu ți-ai grijit!“
 Iordăkel se întindea
 Și cu lene răspundeă:
 „Mergi Mărico, dumneata
 Că eu nu mă pot sculă.
 Drumul lung m'a obosit,
 Calul greu m'a ostenit!“
 Iată, mări, cum vorbiă
 Că fereastra se izbiă
 Și cădeă jos la pământ
 Fără suflare de vânt.

S'o icoană poleită
 Trăsnià făr' a fi lovită.
 Maria se 'nspăimântă,
 Iordaki se întristă
 Dar pe gânduri mult nu stă
 Că Lisandru-i aduceà
 Carte mare și-i ziceà:
 „O ceată de oameni mulți
 Lifegii și arnăuți,
 Au sosit aici din sus
 S'astă carte ți-au adus
 Cu poftire boerească
 Să mergi la curtea domnească.
 Dar ascultă-mă pe mine
 Căci ce simț eu nu-i a bine.
 Tu ești mare cât un Domn
 Iar de ai minte de om
 Hai cu toți să'ncălecăm
 Arnăuții s'alungăm
 Și de drum să ne cătăm
 Spre Bugeac să apucăm,
 Pe Hanul să-l ridicăm
 Și foc Iesului să dăm“.
 Iordăkel nu-l ascultă
 Și din gură cuvântă:
 „Ba, m'oiu duce la domnie
 Că chiar Domnul mă îmbie
 Și se jură că va face
 Tot ce-oiu vreà ca să mă 'mpace!

III.

Frunză verde de negară,
 Pe cel drum în zi de vară
 Ce se vede strălucind
 Și spre Eși înaintând
 Un rădvan cu telegari,
 Șease negri armăsari,
 Și'n rădvanul boeresc
 Un luceafăr pământesc,
 Cu chip dulce femeesc.
 Iar pe lângă cel rădvan,
 Călare pe-un năzdrăvan,
 Merge mândrul Iordăkel
 Cu slugile după el;
 Slugi cu inimile drepte,
 Înțelepte și deștepte
 Ce's la masă rușinoase
 Dar la luptă hărtăgoase.
 Apoi venià după ei
 Ceata de arnăuței,
 Lefegii și darabani
 Cu-ai lor mândri căpitani.
 Ei la Ieși cât ajungeà;
 Iordachi la Domn mergeà
 Iar Domnul cât îl vedeà
 De mânie s'aprindeà
 Si strigà: „Jos pe covor
 Tăie-ți-i capul din zbor“.
 Un călău se repezià,

Iartaganu-și netezià,
 Dar Iordachi-l așteptà,
 O palmă voinică-i dà
 Cât călăul jos picà.
 Apoi el se întorceà,
 La Lisandru de-i ziceà:
 „Ține tu sabia mea
 De-mi tae capul cu ea
 Că nici cum nu m'a dureà“.
 Iar Lisandru, oftând greu,
 Răspundeà: „Stăpânul meu!
 Pânea, sarea ți-am mâncat
 Nu mă vârî la păcat!“
 Din nou Vodă poruncià,
 Arnăuții se 'mbrâncià,
 Pe Iordachi s'aruncà,
 De păr lung îl apucà,
 Pe covor îl întindeà
 Și din zbor capu-i tăià,
 Capul se rostogolià
 În sânge se tăvălià
 Și pe scări se coborà
 Și'n rădvan apoi sărià.
 Iar Marica, vai de ea!
 Capu'n brațe apucà
 Și plângând la el cătă,
 Și bocind îl sărută,
 Când pe frunte, când pe gură
 Când pe gât la 'ncrestătură.

„Ale! Doamne! strigà ea
 Facă-se pe vrerea mea!
 Doamna ta să văduvească,
 Neamul tău să calicească
 Târgul tău întreg să ardă
 Și domnia-ți să se piardă!..“
 Frunză verde siminoc
 La Eși arde mare foc.
 Bate para prin Milești,
 Zbor tăciunii la Lățești,
 Scânteile 'n Bârlănești,
 Până pe la Ciocănești,
 Și duc veste de 'ngrozit
 Că Iordaki a pierit
 Și că focul a zburat
 Din blăstăm^{ul} cel cumplit!

Oprișanul.

I.

Colo 'n țara Muntenească,
 Țară dulce, românească
 Ca și cea Moldovenească,
 În oraș, la București
 Sunt curți nalte și domnești,
 Iar în curți o sală mare
 Unde șade la prânzare
 Mihnea Vodă cel cruntat

De boeri înconjurat.

„Boeri mari, boeri de rînd!

(Zice Domnul închinînd)

Toți mâncați, cu toții beți

Și cu bine petreceți;

Numai unul poftă n'are

De beut și de mîncare,

Cantar slutul, armaș mare!

Ori bucatele nu-i plac,

Ori de noi nu-i este drag!“

Boerimea 'ncet rîdeà,

Iar Cantariul rîspundeà:

„Ale! Doamne Mihnule,

Mihnule netihnule!

Alei! tu stăpînul meu,

Lumină-te-ar Dumnezeu!

Bucatele tale-mi plac

Și de oaspeți îmi e drag,

Dar unde s'a pomenit,

S'a văzut și auzit

Două săbii într'o teacă

Doi domni în țară săracă?

Măria ta 'n București,

Oprîșanu 'n Stoenesti!

Ce-am văzut la Oprîșanul

N'am văzut nici la Sultanul,

Că el are 'n câmp, la soare

Mii și sute de mioare...

Es în vară fătătoare;

Berbeci are sute 'ntregi
 Cu cozile pe telegi,
 Și ciobani tot înarmați,
 Cu postavuri îmbrăcați
 De nu crezi că sunt ciobani
 Ci chiar neaoși căpitani.
 Nu-mi e ciudă de asta
 Cât mi-e ciudă de alta:
 Oprișanul încă-și are
 Herghelii în număr mare,
 Două, trei, cinci mii de epe
 Tot alese și sirepe.
 Pintenoage la picioare
 Cu cergi albe pe spinare
 Și cu doi mânzi fiecare
 Nu mi-e ciudă de asta
 Cât mi-e ciudă de alta:
 Oprișanul are 'n sat
 Ogari, căpăi de vânat,
 Cu zgărzi late, țintuite
 Pe la margini poleite,
 Și mai are grajduri mari
 Cu cinzeci de armăsari,
 Jumătate arăpești
 Si ceilalți Moldovenești!
 Nu mi-e ciudă de asta
 Cât mi-e ciudă de alta:
 Scutariul lui Oprișan
 N'are față de țăran;

Pe de-asupra-i cu suman
 Dar pe trup are caftan.
 Și cârligu-i de scutar
 Nu-i de-alun nici de ștejar
 Ci de aur tot săpat
 Cu petre scumpe lucrat,
 Și 'n vârful cârligului
 Sub mâna Scutarului
 Este-o piatră nestimată,
 Ce plătește lumea toată!
 — De-i așa cum zici, Cantare,
 Lasă prânzul, sai călare
 Și 'ntr'o fugă să te duci
 Pe-Oprișanul să-l aduci
 Cu toate podoabele
 Cu toate averile
 Să-și dea socotelile!“
 Astfel Domnul poruncià!
 Cantar vesel se duceà
 La cel sat în Stoenesti
 Unde sunt averi domnești.
 El acolo cum venià
 Cu scutariul se 'ntâlnià
 Și porunca-i arătà
 Și din gură cuvântà:
 „Mihnea-Vodă 'n București
 Face praznice domnești;
 Toți boerii credincioși
 Și de pace bucuroși

Lângă Domn s'au adunat
 Și pahare-au închinat.
 Numai unul n'a venit,
 Oprișanul cel vestit!
 De-i vrăjmaș și om de ceartă
 Mihnea Vodă-acum îl iartă
 Și-l pofteste ca să vie
 Ca un frate la Domnie!

II.

Oprișanul credincios
 Și de suflet omenos
 Se pornià din Stoenesti
 S'ajungeà la București
 Noaptea pe la cântători
 Pân' a nu răsări zori.
 Mihnea Vodă adormit
 Durmià pe-un pat aurit
 In cămară 'ntunecată
 Tot cu șaluri îmbrăcată.
 Dar de-odată se trezià
 Și la slugi așa grăià:
 Slugi, aprozi, copii de casă!
 Voi dormiți și nu vă pasă
 Soarele c'a răsărit
 Și pe mine m'a trezit.
 Dar voi oare nu gândiți
 Când în somn vă leneviți

Că am țară de domnit
 Judecăți de săvârșit
 Și boeri de boerit?
 Toți aprozii se treziă
 Și lui Vodă răspundeă:
 „Rămâi, Doamne, liniștit!
 Soarele n'a răsărit,
 Dar în locu-i a sosit
 Oprișan din Stoenesti
 Cu averi împărătești.
 El în curte a intrat,
 De zebrea a aninat,
 Un cârlig de împărat
 Cu pietre scumpe lucrat,
 Ce lucește ca un soare
 Intr'o zi de sărbătoare“.
 Mihnea Vodă se sculă
 Fața albă își spălă
 Barbă neagră și pieptănă
 La icoane se 'nchină,
 Apoi el se înarmă
 Și pe Oprișan chemă:
 „Oprișan din Stoenesti!
 Cu dreptul să ne grăești.
 Ce-ai făcut de-ai adunat
 Averi mari de împărat,
 Incât nu numai averi
 Dar ai și scutari boeri!
 — Dumnezeu mi-a ajutat!

Și eu mi le-am adunat
Din darul Sfinției sale
Din mila Măriei tale!
— Nu-l crede, Măria ta!
(Cantariul atunci strigă).
El mie s'a lăudat
Că avere-a adunat
Numai din puterea lui,
Nu din mila Domnului.
Dar n'am ciudă de asta
Cât am ciudă de alta:
Oprișanul mi-a spus mie
Că așteaptă ca să-i vie
Firman dela 'mpărăție
Să te scoată din domnie".
Mihnea Vodă se 'ncruntă
Și din gură cuvântă:
„Pân' a veni firmanul
Piară 'ntâi Oprișanul!
Jos la poartă să-l duceți
Și capul să i-l tăieți!“
De vrăjmaș ce mult eră
Armașul se bucură,
Ca o fiară se-aruncă
Pe-Oprișan îl apucă
Și pe scări îl îmbrânciă
Și la moarte mi-l duceà!
Când la poartă, frate, iată
Un rădvan că se arată

Tras de șease telegari,
 Negri, ageri armăsari
 Cu cozi lungi și coame mari.
 Iar înuntru o bătrână
 Cu-o icoana sfântă 'n mână
 Și cu haine mohorâte
 Și cu pletele albite.
 Pe-Oprișan cât ea-l vedeà
 Sus, la Domnul se duceà,
 Și 'ngenunchi trupu-și frângeà
 Și grăind amar plângeà:
 „Alei! Doamne fătul meu!
 Nu te ierte Dumnezeu
 Să omori pe Oprișanul
 Că-i perî până la anul.
 Știi tu, Mihneo, ori nu știi
 Că 'n ziua sântei Marii
 Erà, Doamne, ca să-ți vie
 Firman dela 'mpărăție
 Să te scoată din domnie?
 Ș'aveai parte de firman
 Făr' de bietul Oprișan
 Care 'n cale i-au eșit
 Și 'ndărăt l-au napoit
 Dăruind chiar pe vizir
 Cu-armăsari dela Misir,
 Și cu pungi de bani o mie
 Să te lase pe Domnie!“
 Oprișanca nu sfârșià,

Mihnea 'n curtea lui eșià
 Poruncind la toți să sae
 Pe-Oprișanu să nu-l taie.
 Dar Cantar Armașul mare
 Iși făcuse răzbunare;
 Și capul nevinovat
 Zăceà 'n țărână-aruncat
 Lângă trupul răsturnat!
 Vai de omul cu păcat!
 De păcat e alungat
 Și nu poate-a fi scăpat!
 Vânzătorul de Armaș
 Fiară crudă, om pizmaș,
 Fost-a gol legat la soare
 Și de mâni și de picioare,
 Gol legat de cozi de epe
 De patru epe sirepe
 Care când se opintiră
 In patru părți se izbiră
 Și 'n patru îl despărțiră!

— * —

ERDÉLYI MÚZEUM

4058 * 1918. DECZ. 31.

KÖNYVTÁRA.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

cuprinde în anul 1913 următoarele broșuri:

În Ianuarie Nr. 23 *Vieța unei mame credincioase* (cu 2 chipuri) de Dr. I. Lupaș.

În Februarie Nr. 24 *Leonard și Gertruda* cartea I. (cu 1 chip), de Pestalozzi, tălmăcită de V. Gr. Borgovan.

În Martie Nr. 25 *Isprăvile lui Păcală*, partea a II-a de P. Dulfu.

În Aprilie Nr. 26 *Cum să trăim?* Povețe doctorești, partea a II-a de Dr. A. Dobrescu, medic.

În Maiu Nr. 27 *Leonard și Gertruda*, cartea a II-a de Pestalozzi, tălmăcită de V. Gr. Borgovan.

În Iunie Nr. 28 *Cântece din bătrâni*, cartea a II-a de V. Alexandri.

În Septembrie Nr. 29 *Povestiri din viața țăranilor*, cartea a II-a, de Ioan Pop Reteganul.

În Octombrie Nr. 30 *Ingrășarea sau gunoarea pământului*, de A. Cosciuc.

În Noembrie Nr. 31 *Arghir și Elena*, de I. Barac.

În Decembrie Nr. 32 *Carte de rugăciuni*, și Nr. 33 *Calendarul Asociațiunii pe 1914*, întocmit de Oct. C. Tăslăuanu.

